

Maize 1

1. Izlasi tekstu!

Cilvēki maizi ēda jau krietnā senatnē – pirms vairākiem tūkstošiem gadu. Sākotnēji cilvēki ēda nepārstrādātus graudus, bet vēlāk tos saberza, pievienoja ūdeni un ieguva ko līdzīgu mīklai. Tad cilvēki mēģināja no šīs mīklas izveidot plāceņus un tos apcept. Tā radās pirmā maize. Tomēr pagāja ļoti ilgs laiks, līdz sāka gatavot maizi no raudzētas mīklas.

Par maizes nozīmi latvieša dzīvē stāsta gan pasakas, gan tautasdziesmas, gan sace-rētās dziesmas. Tautas dainās maize kopā ar citām tautas pamatvērtībām – darbu, zemi, sauli – tiek bagātīgi cildināta. Godbijīga attieksme pret maizi ir arī sakāmvārdos un ticējumos. Katrs latvietis zināja, ka tam, kurš maizi zemē met, drīz tās var pietrūkt. Arī pati maizes ēšana saistīta ar noteiktām tradīcijām – maizi ēdot, neviens nedrīkstēja iet ārā no istabas, lai māju neatstātu bez svētības.

Sentēvu maizes cepšanas tradīcijas tiek glabātas un nodotas no paaudzes uz paaudzi. Arī šodien daudzi paši cep mājās maizi.

Šodien maiznieku darbā ir ienākušas dažādas modernās tehnoloģijas un pati maizes gatavošana kļuvusi krietni vienkāršāka. Tomēr senās tradīcijas un maizes cepšanas noslēpumi tiek turēti godā. Latvijā ir dažādas ceptuves, kurās maizi gatavo pēc senajām senču tradīcijām un receptēm, jo tas maizi padara atšķirīgu un īpašu.

2. Noskaties filmiņu par maizes ceptuvi “Lāči” un atbildi uz jautājumiem!

- Kā sauc maizes ceptuvi, kurā cep rupjmaizi pēc sentēvu tradīcijām un receptēm?

- Kā sauc maiznieku?

- Kā sauc trauku, kurā mīca mīklu maizes cepšanai?

- Kur cep maizi?

- Ar kādu malku kurina krāsni?

- Cik ilgi tiek cepta rudzu maize?

3. Noskaidro, kādu maizi ēd tavā ģimenē! Sameklē maizes iepakojumu un uzzini informāciju par maizi!

- Ražotājs (“Latvijas Maiznieks”, “Lāči”, “Liepkalni”, “Fazer”, “Hanzas maiznīca” u. c.).
- Maizes veids (rupjmaize, baltmaize, saldskābmaize, graudu maize u. c.).
- Nosaukums (“Klona maize”, “Galda baltmaize”, “Mākoņmaize”, “Tostermaize” u. c.).
- Cita informācija (masa, sastāvdaļas, uzturvērtība u. c.)

3.1. Tabulā apkopo informāciju par maizi, kuru ēd tavā ģimenē!

Ražotājs	Maizes veids	Nosaukums	Cita informācija

4. Lasi tekstu! Ievieto vārdu “maize” pareizā locījumā!

Pēc Indras Čeksteres

Spēka rika un svētība. Rudzu miltu biezputra

Visu _____ kukuli nekad no mājas ārā nenesa, lai neatdotu svētību.

Pirmā rika, ko sauca arī par spēka riku, tika saimniekam, _____ audzētājam. _____ galiņus gaidīja bērni un jaunas meitas. _____ griezt sāka no kukuļa platākā gala, lai pirmā apprecētos vecākā meita un lai tīrumā būtu lielākas vārpas. _____ kukuli grieza saimnieks vai saimniece, pirms tam ar nazi pavelkot kukuļa apakšā krustu.

Sens teiciens vēsta: “Ja no _____ klaipa pats vari nogriezt riku, tad laiks iet ganos.” Tas nozīmē, ka bērns ir izaudzis un var palīdzēt lauku darbos.

_____ kukuli nekad nelika augšpēdus uz galda, jo tad velns barojas un bads nāk mājās.

Cepot _____ no jaunajiem rudziem, abru vienmēr izpušķoja. Ja rudzi vēl nebija nopļauti un izkulti, tad samala tik daudz, lai varētu izvārīt rudzu miltu biezputru. To kūla ar speciālu, no egles gatavotu mieturi, lai putra nesaietu kunkuļos. Gardo biezputru ēda ar sviestu, krējumu un saceptiem gaļas gabaliņiem.

Kad ēda _____, saimnieks teica: “Lai Dievs dod mums svētību un _____ mūsu galdā!”